

Omschrijvingen themacursussen 2021

(komt uit bijlage 6 Kennisbeschrijvingen Landelijk Opleidingsplan BETER in Beweging)

Thema 1 Niet aangeboren hersenletsel (NAH)

In dit thema staan diagnoses met (ir)reversibele schade aan het brein centraal. Afhankelijk van de ernst, locatie en de aard van de aandoening kunnen verschillende lichaamsfuncties gestoord zijn, zoals de sensomotoriek, autonome, cognitieve en spraakfuncties. De stoornissen in bewegen kunnen een gevolg zijn van defecte aansturing van de motoriek, maar tevens door cognitieve stoornissen ontstaan of van mechanische of conditionele oorsprong zijn. Er zijn veranderingen van algemene vaardigheden en activiteiten in de domeinen mobiliteit, ADL, communicatie, seksueel functioneren en gedrag. Persoonlijke factoren, zowel stimulerende factoren (bijvoorbeeld goede motivatie van de patiënt, een ondersteunende mantelzorg, actieve copingstrategieën), maar ook belemmerende factoren van de patiënt (bijvoorbeeld onvoldoende vermogen in “het leren en toepassen van kennis”, problemen van “cognitie en gedrag”, co-morbiditeit en nevendiagnosen) dienen in kaart te worden gebracht. Deze kunnen door het hersenletsel veranderd zijn en zowel de functionele prognose, als de doelmatigheid van de behandeling beïnvloeden. Deze complexiteit resulteert in veelal gecombineerde revalidatiedoelstellingen op meerdere tot alle participatiedomeinen in de hulpvraag en de behandeling.

Thema 2: Myelum- (dwarslaesie) en perifere zenuwletsel

In dit thema staan diagnoses met (ir-)reversibele schade aan het myelum en het perifere zenuwstelsel centraal. Afhankelijk van de locatie, de ernst en de aard van het letsel kunnen verschillende lichaamsfuncties gestoord zijn zoals de sensomotoriek, en/of autonome lichaamsfuncties. Bewegingsstoornissen zijn een gevolg van defecte, afferente en/of efferente aansturing. Hierdoor kunnen beperkingen worden ervaren in activiteiten in de domeinen zoals mobiliteit, ADL, communicatie, seksueel functioneren, huishoudelijke taken. Problemen op alle participatiedomeinen kunnen hier gevolg van zijn. Persoonlijke factoren, zoals ‘persoonlijkheid, ondersteunende mantelzorg en copingstijl’ en externe factoren, zoals hulpmiddelen en hoogwaardige technische voorzieningen, vragen specifieke aandacht binnen de interdisciplinaire behandeling omdat zij de functionele prognose als ook de doelmatigheid van de behandeling beïnvloeden. Door deze complexiteit komen veelal gecombineerde revalidatiedoelstellingen op meerdere tot alle participatiedomeinen in de hulpvraag en de behandeling naar voren.

Thema 3: Progressieve neurologische aandoeningen

In dit thema staan diagnoses met progressieve schade aan het zenuwstelsel of de spieren centraal. Afhankelijk van de progressie, locatie en ernst van de schade kunnen verschillende lichaamsfuncties gestoord zijn. Het functioneren wordt in de loop van de tijd bemoeilijkt met in de tijd afnemende vaardigheden en activiteiten. Dit vereist een anticiperende aanpak in de revalidatiebehandeling. Voor optimaal behoud van functioneren dienen, naast het optimaliseren van de fysieke conditie, vaak lichaams- en niet-lichaamsgebonden hulpmiddelen ingezet en geëvalueerd worden. Een gemeenschappelijk kenmerk van deze groep is de langer durende begeleiding zowel op fysiek als

psychosociaal vlak en de noodzaak tot aanpassingen, voorzieningen en hoogwaardige technische ondersteuning, welke kunnen veranderen in de tijd.

Thema 4: Amputatie en Prothesiologie

Amputaties (als stoornis) van de onderste en bovenste extremiteit komen in dit thema aan bod. Waar beenamputaties vaker een langer aanlooptraject hebben, worden armamputaties vaak acuut verricht als gevolg van een trauma of tumor(en). Als gevolg van deze gestoorde lichaamsfuncties zullen er veranderingen optreden in vaardigheden ten aanzien van mobiliteit, respectievelijk het manipuleren en grijpen. In de onderste extremiteit is vaatlijden in combinatie met diabetes mellitus meestal de oorzaak. Deze co-morbiditeit heeft invloed op de functionele prognose. Een gemeenschappelijk kenmerk van dit thema is het realiseren van lichaamsgebonden aanpassingen en hoogwaardige technische ondersteuning. Prothese na armamputatie of heup/bekken amputatie onderste extremiteit vallen onder expertkennis/verdieping.

Thema 5: Aandoeningen van het spierskelet systeem

In dit thema staan diagnoses met (ir-)reversibele schade aan het spierskeletstelsel centraal. Afhankelijk van de ernst, locatie en de aard van de aandoening kunnen verschillende lichaamsfuncties gestoord zijn, zowel van de romp als van de bovenste en/of onderste extremiteit. De stoornissen in bewegingsvermogen kunnen veroorzaakt worden door defecte aansturing of van mechanische of conditionele oorsprong zijn. Er zijn doorgaans veranderingen in vaardigheden ten aanzien van de domeinen zelfverzorging, mobiliteit en huishoudelijke taken. Als gevolg van deze veranderingen in vaardigheid kunnen er problemen ontstaan in participatie. Van belang is dat er in de acute fase een redelijk betrouwbare prognose ten aanzien van vaardigheden voor de lange termijn wordt gesteld. De prognose geeft mede richting aan de behandeling. Door de ernst en de complexiteit van de aandoeningen worden er hoge eisen gesteld aan interdisciplinaire samenwerking. Vaak worden lichaamsgebonden hulpmiddelen ingezet om een verbetering in vaardigheden te bereiken en participatie te optimaliseren.

Thema 6. Chronische pijn en orgaanaandoeningen

In deze themakaart komen aandoeningen aan bod waarbij de balans tussen belasting en belastbaarheid in relatief korte (bij acute of subacute pijn, orgaanaandoeningen, oncologie) of langere tijd (chronische pijn) verstoord raakt en patiënten deze balans niet zelfstandig, of met mono of multidisciplinaire behandeling in de eerstelijns, hervinden. Conditionele achteruitgang en pijn aan het bewegingsapparaat, hetzij acuut, subacuut of chronisch, spelen een belangrijke belemmerende rol in het functioneren. Tevens is er sprake van persoonlijke en/of externe onderhoudende factoren welke het vaardigheidsniveau (of niveau van functioneren of activiteit, participatie, welbevinden) negatief beïnvloeden. Een zeer belangrijk doel is dan ook het weer vinden van de balans tussen belasting en belastbaarheid, zowel fysiek als intra- en extrapsoonlijk.

Thema 7. Aandoeningen bij kinderen, jeugdigen en adolescenten

Onder dit thema vallen zowel aangeboren als verworven aandoeningen op de kinderleeftijd. Basisfuncties en vaardigheden zijn mede afhankelijk van leeftijd en ontwikkeling. Als gevolg van de verschillende stoornissen in lichaamsfunctie kunnen beperkingen optreden op alle domeinen van activiteiten en participatie. Een kenmerk van deze groep is dat er bij de ontwikkeling van leeftijdsspecifieke vaardigheden toenemende beperkingen in activiteiten en participatie worden ervaren in vergelijking met gezonde leeftijdsgenoten. In de tijd veranderen de verwachtingen in vaardigheden en participatieambitie, niet alleen van het kind zelf (persoonlijke factoren), maar ook van de ouders en omgeving (externe factoren). De groep kenmerkt zich door intermitterende revalidatietrajecten gedurende ontwikkeling tot volwassenen met wisselende hulpvragen en participatieambities. Dit vereist een hoge mate van anticiperend vermogen van het interdisciplinaire behandelteam.